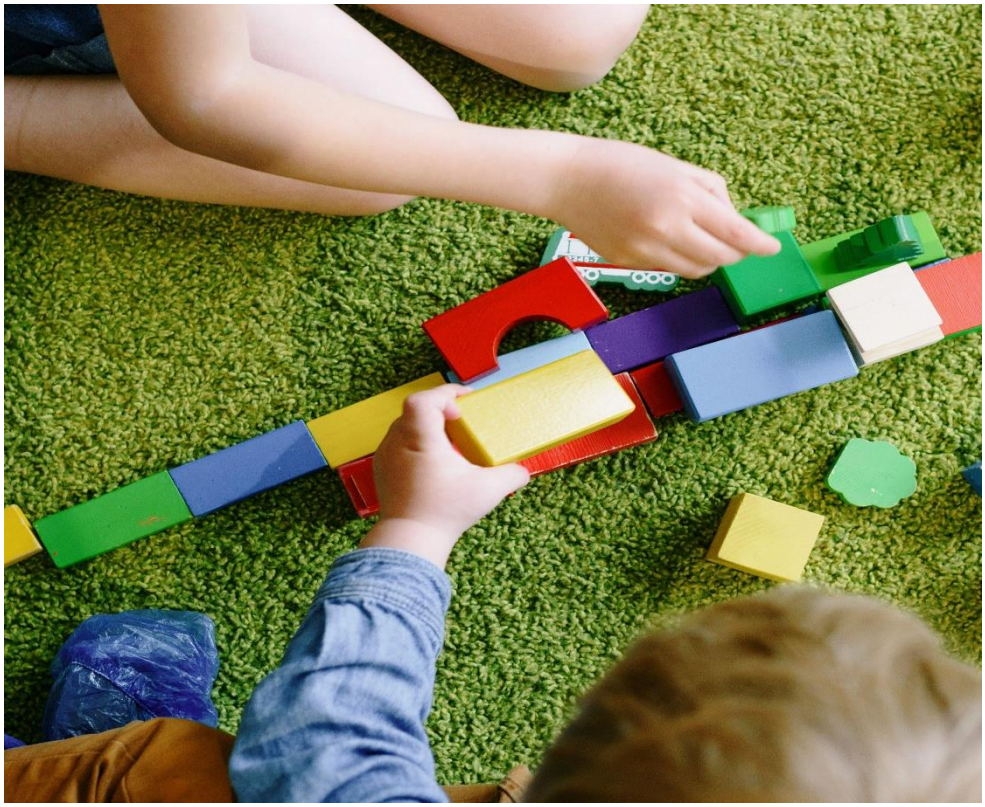
ÅRSPLAN FOR SKOTTERUD BARNEHAGE

AVDELING MATRAND OG SKOTTERUD 2026-2027

Innhold

1. KONTAKT OSS: 3
2. VERDIGRUNNLAGET VÅRT 4
3. LIVSMESTRING 5
4. INKLUDERING 7
5. FAGLIG UTVIKLING OG REGIONALE SAMARBEID 8
   5.1 Årets satsningsområde for utviklingsarbeid 9
      5.1.1 Lek- og eksperimenterende virksomhet 9
6. BARNEHAGENS ARBEID MED DEN VIKTIGE LEKEN 10
7. BARNEHAGENS SPRÅKMILJØ OG ARBEID MED SPRÅK 12
8. TILVENNING: MEG SELV OG ANDRE 14
   8.1 Når barnet begynner i barnehagen 14
   8.2 Overganger innad i barnehagen 14
   8.3Trygghetssirkelen 15
9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER 16
   9.1 Kunst, kultur og kreativitet 16
   9.2 Nærmiljø og samfunn 18
   9.3 Etikk, religion og filosofi 19
   9.4 Kommunikasjon, språk og tekst 20
   9.5 Antall, rom og form 21
   9.6 Kropp, bevegelse, mat og helse 23
   9.7 Natur, miljø og teknologi 25
10. PROGRESJON 26
11. BARNS MEDVIRKNING 27
12. OVERGANG BARNEHAGE – SKOLE 28
13. BARNEHAGENS PEDAGOGISKE VIRKSOMHET 30

1. KONTAKT OSS:

ADRESSE AVD. MATRAND
Matrandveien 559
2235 MATRAND

ADRESSE AVD. SKOTTERUD
Skolebakken 10
2230 SKOTTERUD

LEDER SKOTTERUD:
Line Børli
Mob:48890764
E.post: line.borli@eidskog.kommune.no

LEDER MATRAND:
Birgitte Tangstad Tukun
Mob: 45255080
E.Post: birgitte.tangstad.tukun@eidskog.kommune.no

AVDELING MATRAND:

KONTOR:
Tlf: 45 25 50 80

PAPEGØYEN:
Mob: 48 89 39 69

APEKATTEN:
Mob: 48 99 53 61

TIGEREN:
Mob:47 69 57 97

AVDELING SKOTTERUD:

KONTOR:
Tlf: 6283 3770

DELFINEN:
Mob: 400 395 89

SJIRAFFEN:
Mob: 400 338 57

LØVEN:
Mob: 400 312 59

KROKODILLEN:
Mob: 474 669 17

2. VERDIGRUNNLAGET VÅRT

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnets behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling

Barnehagens mål:

- Barnehagen skal være et inkluderende fellesskap med plass for alle
- Barna skal i fellesskap med andre, utvikle et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner
- Barna skal få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap
- Barnehagen skal bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner
- Barnehagen skal møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet

Omsorg:
Vi ser og lytter til hvert enkelt barn.
Vi gir rom for og har blikk for alle.
Vi viser toleranse og respekt.
Vi er tilstedeværende voksne og tar oss tid.
Vi viser empati og varme.

Lek og læring:
Vi legger til rette for god og variert lek.
Vi er lekne voksne som byr på oss selv.
Leken skal være en arena for barns utvikling og læring og for sosial og språklig samhandling.
Leken har en verdi i seg selv og gjennom leken skal barna få oppleve glede, humor, spenning og engasjement.

Danning:
Vi er oppmerksomme voksne som viser interesse i hva barna uttrykker og stiller utviklende spørsmål. På den måten lærer barna å tenke selv.
Vi skaper rammer og grenser på en omsorgsfull måte og på den måten skaper vi trygghet for barna.
Vi skal gi barna evnen til å fungere og delta aktivt i fellesskapet
Vi viser barna at vi oppfatter dem som viktige og gir dem tillit- på den måten styrker vi barnas selvfølelse.
Vi er gode rollemodeller for barna

3. LIVSMESTRING

I Rammeplan for barnehagen står det at barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal aktivt bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd.
Det er spesielt viktig at barnehagen jobber forebyggende mot krenkelser og mobbing.
Hvis et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette. Skotterud barnehage skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å tåle motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.

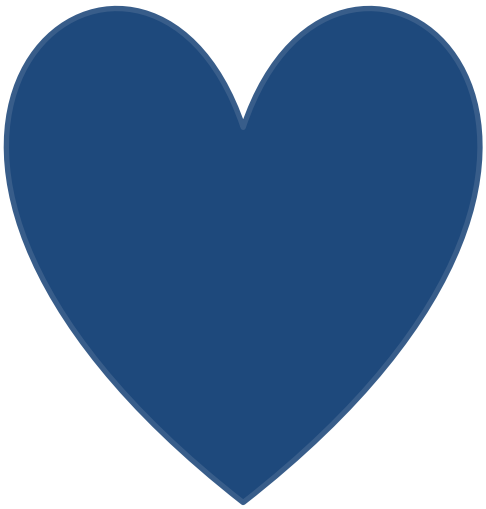
Slik arbeider vi forebyggende og helsefremmende i vår barnehage:

- Voksne som er tilstede og er støttende i lek og aktivitet med barna.
- Voksne som er lydhøre for hva barna sier med både verbal-språk og kroppspråk.
- Vi har fokus på vennskap og vektlegger relasjonsbygging.
- Respekt og toleranse for ulikheter.

Som inspirasjon i dette arbeidet bruker vi ***Hjerteprogrammet*** som er spesielt rettet mot sosial kompetanse.
Når vi jobber med sosial kompetanse er det spesielt fem områder vi vil styrke:

- ***Selvhevdelse.*** Handler om evnen til å hevde seg i samspill med andre på en måte som oppfattes som positivt av andre.

- ***Empati.*** Handler om evnen til innlevelse i andre menneskers følelser, og evnen til å sette seg inn i andres situasjon.
- ***Prososial atferd.*** Handler om positive sosiale holdninger, samt evnen og viljen til å utføre disse handlingene. For eksempel som å hjelpe, støtte, oppmuntre, dele osv.
- ***Selvkontroll.*** Handler om evnen til å holde litt av seg selv tilbake i samspill med andre, styring av aggresjon.
- ***Lek, glede og humor.*** Handler om å ha evnen til å komme seg over småting i hverdagen, produsere humor og kunne innta en lekende og humoristisk holdning til andre barn og omgivelsene.

4. INKLUDERING

«Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta» (Rammeplan for barnehagen, 2017, s.8).

Inkludering innebærer at alle barn opplever at de hører til i fellesskapet i barnehagen. Alle mennesker trenger å være en del av et fellesskap. Sosial tilhørighet er en viktig ramme for læring og utvikling, enten en er liten eller stor. Et inkluderende læringsmiljø verdsetter mangfold, noe som ifølge forskning er en helt nødvendig forutsetning for å skape et inkluderende læringsmiljø. En inkluderende holdning innebærer og verdsetter at alle er forskjellige, men de hører likevel hjemme i fellesskapet. Et inkluderende fellesskap innebærer at alle har en opplevelse av sosial tilhørighet, og at det pedagogiske tilbudet er tilpasset den enkeltes behov og forutsetninger, slik at alle gis mulighet utvikling.

I arbeidet med inkludering skal vi legge til rette for:

- Fysisk tilgang for alle barn til gruppas fellesskap.
- Gi barna mulighet til å bidra inn i fellesskapet.
- Gi barna mulighet til å uttrykke sin mening om egen barnehagehverdag.
- Gi alle barn mulighet for aktiv deltakelse i de ulike læringsaktiviteter.
- Gi alle barn mulighet for aktiv deltakelse i det sosiale fellesskapet.
- Sosialt og faglig læringsutbytte for alle.
- Gi alle barn mulighet til å oppleve mestring.

5. FAGLIG UTVIKLING OG REGIONALE SAMARBEID

FOU- prosjektet Kultur for læring som Eidskog kommune har vært en del av siden 2016 er nå avsluttet. Intensjonen med Kultur for læring var, og er fortsatt, at barn og unge skal vokse opp i en kultur for læring som motiverer til utdanning og deltakelse i samfunns- og arbeidsliv. Det skal bidra til at det enkelte barn og ungdom utvikler kunnskaper, holdninger og ferdigheter slik at det kan bidra i samfunnet på en selvstendig og ansvarsfull måte. Kultur for læring handler om den kulturen barn og ungdom vokser opp i. For å gi hver enkelt den beste mulighet i livet, er det viktig at det er en god kultur for læring gjennom hele barne- og ungdomstiden.

Selv om FOU prosjektet Kultur for læring er avsluttet skal Eidskog kommune fortsatt være med i en regional satsning som viderefører det gode arbeidet med kompetanseheving i samarbeid med SEPU og Universitetet i Innlandet. SEPU er forskningssenteret knyttet til Universitetet i Innlandet. Det ble høsten 2025 gjennomført spørreundersøkelse i regi av Sepu. Det var den femte undersøkelsen i rekken som er gjennomført. Det har tidligere blitt gjennomført tilsvarende undersøkelser hvert andre år siden 2017. Undersøkelsen omfatter spørsmål både til foreldre, de eldste barna og ansatte. Resultatene fra undersøkelsene er verdifulle data som barnehagen bruker som utgangspunkt for utviklingsarbeid og kvalitetssikring.

5.1 Årets satsningsområde for utviklingsarbeid

Barnehagen er en lærende organisasjon der alle de ansatte skal være i utvikling, og oppdatere seg faglig. Dette innebærer å drive med endringsarbeid for kontinuerlig å styrke kvaliteten på det pedagogiske tilbudet. Hvert år har vi ulike satsningsområder i kompetansehevingsarbeidet.

Dette barnehageåret er det ***lek og eksperimenterende virksomhet*** som er vårt satsningsområde for utviklingsarbeid.

5.1.1 Lek- og eksperimenterende virksomhet

Kompetansepakken henvender seg til ansatte i barnehagen og omhandler leken og den eksperimenterende virksomhet som en del av barnehagens pedagogiske praksis. Formålet med kompetansepakken er å videreutvikle og forbedre barnas leke- og læringsmiljø slik at alle barn får realisert sitt potensial for trivsel, læring og utvikling.

Lek og eksperimenterende virksomhet gir oss økte kunnskaper innenfor:

• Voksenstøttet lek og barns frilek.

• Betydningen av de voksnes rolle i å utvikle gode lekemiljøer og bidra til barns lek i barnehagen.

• Kritisk refleksjon over de voksnes rolle.

• Utvikling av gode og inspirerende lekemiljøer.

• Bruk av pedagogisk analyse i arbeidet med å utvikle gode lekemiljøer og støtte barns lek i barnehagen.

6. BARNEHAGENS ARBEID MED DEN VIKTIGE LEKEN

Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve mestring, glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre. Leken er en viktig del av barnas liv. Gjennom lek utvikler de sosiale og fysiske ferdigheter, og opparbeider seg mestringsfølelse og selvtillit. Leken er også grunnlag for barnas vennskap med hverandre.

Lekens egenverdi

Lek gir en følelse av glede. Den skaper nysgjerrighet og en opplevelse av kompetanse. I leken kan barna bestemme selv og finne sine egne kreative og personlige uttrykk. Lek er en tilstand som gir lykkefølelse. Barna opplever samhørighet med andre, og det å leke gjør at barn glemmer tid og sted og har oppmerksomheten sin rettet mot leken. Det er disse opplevelsene og følelsene barn får når de leker, som er lekens egenverdi, og det er derfor det å leke er betydningsfullt for barnet.

Her i Skotterud /Matrand barnehage er vi opptatte av den gode leken og skape inspirerende lekemiljø for barna. Gjennom leken formes de tette vennskapene mellom barna. Vennskap er viktig for at barna skal trives i barnehagen, og det er også med på å forhindre mobbing og fremme inkludering. Når barnet leker med andre, får de trening i å forhandle, finne fram til gode løsninger for alle, lytte til hverandre og ta hensyn.

Slik skal vi jobbe med lek i barnehagen vår:

- Vi skal skape et inkluderende miljø der alle barna skal få mulighet til å delta i lek og erfare glede i lek.
- Vi skal bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer.
- Vi skal organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek.
- Vi skal observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser.
- Vi skal være lekne voksne som skal inspirere og engasjere barna.

7. BARNEHAGENS SPRÅKMILJØ OG ARBEID MED SPRÅK

Å utvikle et språk er noe av det viktigste som skjer i et barns liv. Språket gir fellesskap med andre mennesker, og gir oss identitet og tilhørighet i samfunnet vi lever i. Språk er et redskap for tenkning. Språklige og kommunikative ferdigheter har også betydning når barn etablerer vennskap. Forskning har påvist en nær sammenheng mellom kognitiv, sosial og språklig utvikling og pekt på betydningen av tidlig innsats når barn har språklige forsinkelser eller språkvansker. Det er også påvist en sammenheng mellom barns tidlige språklige og kommunikative ferdigheter og utvikling av blant annet leseferdigheter. At barnehagen arbeider systematisk med språk, kan være et virkningsfullt tiltak for sosial utjevning.

Skotterud/Matrand barnehage har valgt å ha en ekstra styrkning på språk, språkmiljøet og språkstimulering. Vi har et tett samarbeid med kommunens logoped, og har i samarbeid med den andre kommunale barnehagen dannet et språknettverk som sammen skal heve kompetansen og kvaliteten og sikre det systematiske arbeidet med språk i barnehagen. Ved bruk av TRAS kartlegging tilpasser pedagogene språkmiljøet og språkarbeidet etter barnegruppen og sikre høy kvalitet.

Barna som benytter eller har behov for alternativ eller supplerende kommunikasjon (ASK), skal bli møtt med anerkjennelse og at vi tilrettelegger for deres uttrykksform. Barn som bruker ASK skal kunne ha samme mulighet for læring av språk som andre barn mens de deltar i lek og aktivitet, og for å få til det skal vi vise kreativitet i tilretteleggingen av det fysiske miljøet.

Barnehagen skal:

- Gi alle barn god språkstimulering gjennom hele barnehagehverdagen

- Gi alle barn mulighet til å delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling
- Gi barna et variert språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve glede ved å bruke språk og kommunisere med andre
- Inkludere alle barna i språkstimulerende aktiviteter

8. TILVENNING: MEG SELV OG ANDRE

MÅL: Vi skal gi barna trygghet og omsorg. Vi skal styrke barnas selvoppfatning gjennom mestringopplevelser og gode relasjoner. Alle barn skal møte trygge og gode voksne som skaper tillit og trygghet, og som innehar god relasjonskompetanse.

8.1 Når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet blir kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden, slik at barnet kan oppleve trygghet og tilhørighet til å leke, utforske og lære.

(Rammeplan for barnehagen, kap.6)

I vår barnehage skal foreldre og barnehagepersonale jobbe sammen om å gi barnet den beste starten i barnehagen. Tilvenningen må skje på barnets premisser og i tett dialog mellom foreldre og barnehagepersonalet. Barn er ulike, og noen har behov for kort tid til tilvenning, mens andre barn har behov for lengre tid. Vi tilpasser våre rutiner slik at det enkelte barn får tid til å bli kjent med voksne og andre barn. Mer informasjon om tilvenning står også i brev som blir sendt ut til foreldre før oppstart.

8.2 Overganger innad i barnehagen

Overganger skjer innad i barnehagen ved bytte av avdeling. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.

8.3 Trygghetssirkelen

Trygghetssirkelen er et verktøy vi bruker for å forstå og møte barnas behov. Trygghetssirkelen er en visuell sirkel, der den voksne er den trygge og sikre havnen. Når barnet er utforskende, beveger det seg ut fra den trygge havnen, barnet er da oppe i sirkelen. Barnet er fremdeles avhengig av voksne i form av støtte, hjelp ved behov og glede med barnet. Når barnet er nede i sirkelen har barnet behov for beskyttelse, trøst, godhet og organisering av følelsene sine.

9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter. Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barnehagen skal bruke ulikt materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spill, bøker og musikk i arbeidet med fagområdene. Fagområdene er i stor grad de samme som barn senere møter som fag i skolen.

9.1 Kunst, kultur og kreativitet

Barnehagen må gi barn mulighet til å oppleve kreativitet, kunst og kultur og til å selv uttrykke seg estetisk. Gjennom erfaringer med kunst kultur og estetikk vil barna få større muligheter for sansing, opplevelse og kommunikasjon. Det å skape noe felles bidrar til tilhørighet.

I barnehagen uttrykker vi vår kreativitet gjennom for eksempel maling, tegning, andre formingsaktiviteter, sang, musikk, samtaler og fortellinger. Gjennom temajobbing får barna selv lov til å utfolde seg og være kreative ut ifra inntrykk og opplevelser som hvert enkelt barn tilegner seg.

Forslag til aktiviteter:

- Sang/musikksamlinger
- Musikklek
- Maleaktiviteter
- Klippe og lime
- Samtale om kunstverk
- Gå på kunstutstilling
- Besøke biblioteket
- Se på teater
- Lese bøker/dikt

Personalet skal:

- Samtale med barna om deres kunstneriske og kulturelle uttrykk.
- Gi rom for støtte og berike barnas bearbeiding av møte med kunst og kultur.
- Være lydhøre, anerkjennende og imøtekomme barns egen tradisjonskultur og barnekultur.
- Være lyttende og oppmerksomme på barnas ulike kulturelle uttrykk, vise respekt for deres ytringsform og fremme lyst til å gå videre i utforsking av de estetiske områdene.

9.2 Nærmiljø og samfunn

Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Den skal legge vekt på å styrke kunnskapen om og tilknytningen til lokalsamfunnet, naturen, kunsten og kulturer, arbeidslivet, tradisjoner og levesett. Barn skal medvirke i å utforske og oppdage nærmiljøet sitt. Vi skal bruke nærmiljøets resursser til gode opplevelser og læringsmuligheter tilpasset barnas forutsetninger og interesser og sørge for at barnehagen bidrar aktivt i nærmiljøet.

Vi skal gi barna anledning til meningsfylte møter med personer, arbeidsplasser og institusjoner i barnehagens nærmiljø. Vi skal også sørge for at barna får bearbeide og utdype sine opplevelser gjennom samtaler og bildedokumentasjon i etterkant av opplevelsen.

Forslag på aktiviteter: Vi besøker brannstasjon, tannhelsetjenesten og tar del i kulturuken. Vi besøker biblioteket, blir bedt på middag av Saniteten, går på turer i nærmiljøet. Vi kan besøke foresattes arbeidsplasser og bruke svømmehallen.

Læringsmål:
-Barna skal bli kjent med telefonnummer som 110, 112, 113 og ha kjennskap til brannvesen, politi og sykebil.
-Barna skal utvikle forståelse for ulike tradisjoner og levesett.
-Barna skal styrke sin kunnskap om tilknytning til lokalsamfunnet. Ta del av naturen i nærmiljøet og kunsten og kulturen samt arbeidslivet vi har nært.
-Vi skal la barna få være med å bidra til fellesskapet.
-Følge med på ting som skjer rundt oss i samfunnet.

Personalet skal:
- Introdusere barna for personer, steder, og samfunnsinnstitusjoner i nærmiljøet for å skape tilhørighet og hjelpe barna med å orientere seg og ferdes trygt.
- Gi barna forståelse av at samfunnet er i endring, og at de inngår i en historisk, nåtidig og fremtidig sammenheng.
- Sørge for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen for både dem selv og andre.
- Gi barna like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering, fordommer, stereotypier og rasisme.

9.3 Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger våre verdier og holdninger. Religion og livssyn legger grunnlaget for etiske normer. Barnehagen skal reflektere og respektere det mangfoldet som er representert i barnegruppen og vise respekt for andre menneskers livsverden og levesett.

Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet. Vi skal støtte, styrke og følge opp barna utifra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger. Barnehagen skal synliggjøre variasjoner i verdier, religion og livssyn.

I Skotterud/Matrand barnehage markerer høytider. Vi har adventsamlinger ved juletider, kirkebesøk i forbindelse med jul og påske, og vi markerer fastelaven. Vi markerer også de øvrige høytidene som er representert i barnegruppens mangfold.

Læringsmål:

- Barna skal erfare at deres spørsmål er viktige, ved at det gis anledning og ro til undring og tenkning, samtaler og fortellinger.
-barna skal tilegne seg samfunnets grunnleggende normer og verdier.
-barna skal utvikle toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kulturell og religiøs eller livssynsmessig tilhørighet.
-barna skal få kjennskap til kristne høytider og tradisjoner.

9.4 Kommunikasjon, språk og tekst

Å jobbe med språk i barnehagen er et kontinuerlig arbeid. I tillegg er samspillet mellom barna og de voksne viktig. Læring av språk gir best resultater sammen med mennesker du har gode emosjonelle relasjoner til. SPRÅK er et av våre satsingsområder i Skotterud barnehage og vi legger stor vekt ved at personalet må observere aktivt, gå inn i leken og være sensitive i samspillet med barna. Vi jobber med økt faglig bevissthet gjennom refleksjon på avdelingsmøter og på personalmøter.

Språk i barnehagen-mye mer enn bare prat.

Barna skal møte og være en del av et rikt og variert språkmiljø!

Vi bruker arbeidsmåter som:

- Deling i mindre grupper.
- Gi god tid til lek/rollelek, og støttende voksne som er deltakende i leken.
- Bruke god tid i samspillet til å lytte og vente på svar.
- Bruke språket aktivt sammen med barna. Snakke med barna om her og nå situasjoner, sette ord på alt vi ser og opplever, sette igang samtaler og sette ord på følelser.
- Presentere barna for nye ting, pirre nysgjerrigheten deres til å finne ut av ting – få ny kunnskap.
- Konkretisering av eventyr med figurer o.a.
- Dramatisering og lek av fortellinger og eventyr.
- Bruke bøker aktivt. Se og lese i bøker sammen med barna. Gjøre bøkene lett tilgjengelig for barna.
- Gi barna konstruktive tilbakemeldinger/handlingsalternativer, variert utifra alder.

Mål:

- Barna skal videreutvikle sin begrepsforståelse og bruke et variert ordforråd.
- Barna skal lære å uttrykke sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter.
- Barna skal lære seg og vente på tur i kommunikasjon.
- Barna skal få erfare glede over å se i bøker og lytte til bøker.
- Barna skal kunne bruke språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter.
- Barna skal få oppleve spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale.
- Barna skal leke, improvisere og eksperimentere med rim, rytme, lyder og ord.
- Barna skal utforske og gjøre seg erfaringer med ulike skriftspråksuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver, gjennom lese- og skriveaktiviteter.

Personalet skal

- skape et variert språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve glede ved å bruke språk og kommunisere med andre.
- synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, støtte barnas ulike kulturelle uttrykk og identiteter og fremme mangfold i kommunikasjon, språk og andre uttrykksformer.
- invitere til ulike typer samtaler der barna får anledning til å fortelle, undre seg, reflektere og stille spørsmål.
- oppmuntre barna til å fabulere og leke med språk, lyd, rim og rytme.
- støtte barnas lek med og utforsking av skriftspråket.
- bruke varierte formidlingsformer og tilby et mangfold av bøker, sanger, bilder og uttrykksformer.
- inkludere alle barna i språkstimulerende aktiviteter.

9.5 Antall, rom og form

Vi forsetter vår satsning på REALFAG.
Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse. Barnehagen skal oppmuntre barnas egen utforskning og legge til rette for tidlig og god stimulering.
Personalet skal være lyttende og oppmerksomme i forhold til den matematikken barnet uttrykker gjennom leken, i samtaler og hverdagsaktiviteter.
Det finnes mange måter å arbeide med antall, rom og form på i barnehagen. De voksne har ansvar for å legge til rette for ulike aktiviteter der matematikk er inkludert.

Dette er noen eksempler på hvordan vi jobber med dette fagområdet:
Forskjellige spill som for eksempel lotto, kortspill, terningspill og brettspill.
I samlingstund vil vi bruke sanger og regler som innbyr til talltrening.
Bakesituasjoner gir oss muligheter for å lære om mengde, volum og antall.
Telling bruker vi i alle hverdagssituasjoner og lek der det er naturlig, f eks når vi dekker bord, teller antall barn i
samlingstund m. m. Ute i naturen kan vi for eksempel leke „Kims lek“ som trener hukommelsen med det vi finner ute og variere vansklighetsgraden utifra alder. Lage eksperimenter sammen med barna og undre seg over resultatet.
I lek vil vi legge til rette for rollelek som feks, butikklek, restaurantlek og lek med kjøretøy.

Læringsmål:

- Barna skal bli kjent med telling, antallsord, telle sytemer, tallsystemer og enkel regning.
- Barna skal lære seg å finne frem, orientere seg i rommet, lokalisering ute og plassering i forhold til rom og uteområde.
- Barna skal bli kjent med sammenligninger, måleenheter, og målesystemer. Lengde, areal, volum, tid, vekt, og penger.
- Barna skal bli kjent med former, figurer, mønster og symmetri, arkitektur og kunst.
- Barna skal få trene på rollelek, fantasilek, gjemsel, strategispill, terningspill og puslespill.
- Barna skal bruke språket med begrunnelse og forklaring, resonnementer og logiske slutninger.

Personalet skal:

- Bruke matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen.
- Bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr for å inspirere barna til matematisk tenkning.
- Styrke barnas nysgjerrighet, matematikkglede og interesse for matematiske sammenhenger med utgangspunkt i barnas uttrykksformer.
- Legge til rette for matematiske erfaringer gjennom å berike barnas lek og hverdag med matematiske ideer og utdypende samtaler.
- Stimulere og støtte barnas evne og utholdenhet i problemløsing.

9.6 Kropp, bevegelse, mat og helse

Barn er kroppslig aktive og uttrykker seg gjennom kroppen. Gjennom kroppslig aktivitet lærer barna verden og seg selv å kjenne. Ved sanseinntrykk og bevegelse skaffer barna seg erfaringer, ferdigheter og kunnskaper på mange områder.

Et godt kosthold og en god veksling gjennom aktivitet og hvile er av betydning for å utvikle en sunn kropp. Variert fysisk aktivitet både inne og ute er viktig for utvikling av motoriske ferdigheter og kroppsbeherskelse. En aktiv bruk av natur og nærmiljø gir mange fine muligheter.

Vi bruker nærmiljøet for turer til skogen, gapahuken, fotballbana, skolen og skiløypa. Alle avdelinger skal ha minst én planlagt tur i uken, og ofte blir det flere. Vi arrangerer idrettsdag, fotballdag, ski og akedag og andre aktivitetsdager.

Vi bruker Minirøris, som er et morsomt bevegelseopplegg for barn fra Friskis og Svettis.

Barnehagens uteområde er utstyrt for variert lek, med høydeforskjeller, sklie, klatrestativ, klatrevegg, og husker som stimulerer til utvikling av barnas sanser og motoriske ferdigheter.

Gjennom våre daglige rutiner vil vi formidle kunnskap om menneskekroppen og forståelse for gode vaner, hvile og et sunt kosthold.

9.7 Natur, miljø og teknologi

Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Fagområdet skal bidra til at barna blir kjent med og får kunnskap om og forståelse for planter, dyr, landskap, årstider og vær.
I Skotterud barnehage gir vi opplevelser, kunnskap, og forståelse gjennom: Turer i nærmiljøet og skogen, samtaler og skapende aktiviteter. Vi tar utgangspunkt i barnas nysgjerrighet, interesser og forutsetninger. Vi stimulerer dem til å oppleve med alle sanser, iaktta og undre seg over fenomener i naturen og teknologien. Vi samler naturmateriale og studerer insekter og følger med på hvordan naturen forandrer seg gjennom de forskjellige årstidene. Barnehagens avdelinger har faste turdager der vi bruker skogen og nærmiljøet flittig.
Den teknologiske utviklingen gjør det mulig både og finne informasjon og å kommunisere budskap. I barnehagen bruker vi flere digitale verktøy for å finne informasjon, trene bokstaver, tall, tegne, høre eventyr, samt i dokumentasjon av hverdagen. Vi bruker f eks. pc, ipad, digitale kameraer. Her er mulighetene mange og vi utforsker de tilsammen med barna! Vi ønsker at barna skal bli kjent med ulike digitale verktøy ved at de selv får prøve og gjøre seg kjent med dem.

10. PROGRESJON

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Hvordan vi arbeider med progresjon i barnehagen:

- Vi skal oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av.
- Vi skal planlegge og tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold for alle barn.
- Vi skal gi barna mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter.
- Vi skal legge til rette for at barna opplever innhold og arbeidsmåter som for dem er kjent fra før og bygge videre på det allerede kjente.
- Vi skal introdusere nye måter å se ting på og tilrettelegge for nye opplevelser og erfaringer.
- Vi skal sørge for utvikling gjennom bevisst bruk av materialer, bøker, leker, verktøy og utstyr og gjøre disse tilgjengelig for barna.

11. BARNS MEDVIRKNING

„Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.“ (Barnehageloven §3).

Barns medvirkning handler om å bli sett og hørt, å bli tatt på alvor og ha innvirkning på fellesksapet.
En måte å oppfatte barns rett til medvirkning er å si at hvert barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og ha virkning i fellesskapet. For å oppnå dette må personalet være lydhøre overfor barnas signaler, språk og kroppsspråk. Vi skal gi rom for det spontane og følge barnets initiativ. Vi skal åpne opp for de spennende og mange løsninger økt medvirkning fra barn kan skape.

Læringsmål:

- Barna skal oppleve at de har innflytelse på sin egen hverdag.
- Barna skal føle trygghet slik at de kan være delaktige og får et godt selvbilde.
- Barna skal få økt kompetanse og bevissthet på hvordan de kan medvirke og påvirke omgivelsene senere i livet.

12. OVERGANG BARNEHAGE – SKOLE

Skotterud/Matrand barnehage vil sikre helhet og sammenheng mellom barnehage og skole, slik at barna møter godt forberedt og trygge til skolestart. Denne rutinen er for alle kommunale og private barnehager og skoler.
Det er viktig at barnehage, skole og foresatte samarbeider aktivt omkring det enkelte barns utvikling og læring. En god overgang for den enkelte forutsetter utvikling av gode og trygge rammer, samt gode verdier og gode holdninger. Barnehagen har sin rolle i overgangen, skolen har sin og foresatte har sin. Ansvar må tydeliggjøres, for det er når vi samhandler godt at vi sikrer overgangen best.

Forventninger til foresatte:
Foresatte er engasjerte og deltakende i barnets overgang mellom barnehage og barneskole. Du kan bidra ved å:

- Samtale med barnet om hvilke tanker han/hun har om skolen, slik at barnet får realistiske forventninger til skolestart.
- Snakke positivt om skolen og skolevegen sammen med barnet.
- Legg til rette for vennskap og være sammen også utenom barnehage og skolen. Tette relasjoner med jevnaldrende skaper trygghet.
- La barnet få en god døgnrytme med nok søvn og et sunt kosthold.
- Hjelpe barnet til å bli mest mulig selvstendig i påkledning og ved toalettbesøk.

Hva skjer i barnehagen før skolestart?

- Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.
- Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen har et pedagogiskt opplegg for 5-åringene.
- Barnehagen skal bidra til, i samarbeid med skolen, at barna skal oppleve en så trygg og god overgang til skolen som mulig ved besøksdager og samarbeid.
- Alle foreldre/foresatte får informasjon om kommunens rutine for overgang mellom barnehage og skole på foreldremøte i barnehagen på høsten. Der blir det også gitt informasjon om barnehagens pedagogiske opplegg for 5-åringene og foresattes rolle og medvirkning i overgangen.

Det gjennomføres overgangsmøte mellom barnehage og skole for alle barna som skal begynne på skolen.

13. BARNEHAGENS PEDAGOGISKE VIRKSOMHET

„For å sikre kvalitet i arbeidet med barna, må personalet observere, planlegge, dokumentere og vurdere.“ (Rammeplan for barnehagen)

Observasjon: For å sikre at barnehagens virksomhet skaper gode rammer for barnas utvikling, må planer og arbeidet generelt bygge på observasjoner. Vi observerer mye når vi er tilstede med barna i hverdagen. Ved å observere ser vi hvordan barnet har det, hvilke sterke sider de har og hvilke utfordringer barnehagen må tilrettelegge for. Observasjon brukes også for å utvikle og forbedre ansattes praksis. Vi observerer hverandre eller filmer for så å se hva som fungerer bra og vi skal gjøre mer av, og samtidig også områder vi kan utvikle og forbedre praksis.
Vi bruker observasjonsmateriellet ASQ, TRAS språkkartlegging, relasjonskartlegging og sosiometrisk metode for å kartlegge barnets utvikling både fysisk og sosialt. Dette materiellet vil gi oss et helhetlig bilde av barnet og det barnet mestrer. Målet er at observasjonen skal være et utgangspunkt for hvordan barnehagen planlegger og tilrettelegger det pedagogiske arbeidet, foreldresamarbeid, og for evt samarbeid med andre faggrupper. Observasjon legger grunnlag til økt bevisstgjøring og utvikling av det pedagogiske tilbudet vi gir barna og for å sikre høy kvalitet på barnehagens pedagogiske innhold.

Planlegging: Planlegging tar utgangspunkt i barnehagens overordnede mål, rammeplan, og lov om barnehager. Planleggingen må baseres på kunnskap om barns utvikling og læring individuelt og i gruppe, observasjon, dokumentasjon, refleksjon og systematisk vurdering og på samtaler med barn og foreldre. Skotterud barnehage utarbeider hvert år en årsplan, som beskriver våre

overordnede mål for virksomheten. Planen er et viktig arbeidsredskap for personalet og informasjon til foreldrene. Med utgangspunkt i årsplanen utarbeider avdelingen detaljerte planer.

Dokumentasjon: Dette handler om å fange hverdagen. Da kan vi reflektere over det vi gjør sammen med barna og hvilken betydning dette har for barnets hverdagsliv og fremtid. Dokumentasjon av barnehagens hverdag, prosjektarbeid og temaarbeid, er en viktig del av vår arbeidsmetode. Dokumentasjonen skal være for barna, personalet, foreldre og andre. Den skal synliggjøre barnas hverdag i lek og aktiviteter samt prosessen fra en idè til ny kunnskap.

Vurdering og evaluering: Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at personalet må beskrive, analysere og sette in tiltak utifra barnehagegruppens behov. Hovedmålsettingen med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får en så god og trygg utvikling som mulig. Vurderingsarbeidet vi gjør i Skotterud/Matrand barnehage bygger på refleksjoner som hele personalgruppa er involvert i. Eidskog kommunes barnehager bruker arbeidsmetoden pedagogisk analyse som ble innført gjennom Fou prosjektet Kultur for læring. Dette bidrar til refleksjoner for best tilrettelegging av barnas læringsmiljø.

Samarbeid med andre instanser: Barnehagen samarbeider tett med helsestasjon, PPT og barnevernet. Det har nå kommet en ny oppvekstreform som krever at hele laget rundt barnet samarbeider og samhandler til barnets beste. Barnehagen har flere faste oppsatte samarbeidsmøter med PPT, helsestasjon og barnevernet i løpet av året. På denne måten kan vi utnytte hverandres kompetanser og gjennom godt samarbeid tilrettelegge til det beste for barna.